nieuwe Nederlandse vertaling verscheen). Het is echter maar zelden dat we de keizers in hun eigen woorden kunnen volgen. Een van die zeldzame gevallen vormen de *Res Gestae*, een soort autobiografie van keizer Augustus. Daarvan is nu onder de titel *Mijn daden* voor het eerst sinds 1953 een Nederlandse vertaling uitgekomen, verzorgd door Ivo Gay.

Na Augustus' dood in 14 n.C. vond men in de nalatenschap een uitgebreid verslag van zijn militaire en politieke prestaties, bestemd om in veelvoud verbreid te worden in de belangrijkste steden van het Romeinse rijk. De best bewaarde versie van de tekst komt niet uit Rome zelf maar uit een tempel in Ancyra (Klein-Azië).

Augustus zingt hierin uitgebreid de lof van zichzelf en zijn verdiensten, en maakt vanzelfsprekend geen woord vuil aan zijn minder fraaie daden, mislukkingen of moordpartijen. Zo gaat dat nu eenmaal wanneer machthebbers de pen hanteren. Er is waarschijnlijk ook geen tekst uit de Oudheid waarin zo vaak de eerste persoon enkelvoud gebruikt wordt: tot vermoeiens toe krijgen we te lezen wat de 'ik' allemaal heeft gebouwd, verricht en overwonnen. Toch is de tekst een belangrijke historische bron en, interessanter nog, een boeiend staaltje van Romeinse zelfstilering. Typerend is bijvoorbeeld dat Augustus geen namen van tegenstanders noemt. Dat geeft zijn tekst een afstandelijk en klassiek aanzien. Al te triomfantelijk taalgebruik zou een echte Romein onwaardig zijn geweest.

De Nederlandse vertaling is wat vormelijk, zoals het ernaast afgedrukte Latijnse origineel, maar verder goed leesbaar. In een uitgebreide inleiding en ruim 100 noten verschaft Fik Meijer de lezer de benodigde historische informatie. Helaas zijn de noten als eindnoten afgedrukt: daardoor is voortdurend bladeren nodig. Dat is eens temeer jammer omdat de zeer ruime bladspiegel alle ruimte zou bieden voor voetnoten.

Het fraai vormgegeven boekje biedt de lezer een goede kans om kennis te maken met het leven en denken van keizer Augustus. Maar zoals altijd geldt voor propa-

KEIZERLIJK VERSLAG

Over de belangrijkste Romeinse keizers weten we tamelijk veel, dankzij het werk van auteurs zoals Tacitus en Suetonius (van wiens Keizers van Rome onlangs een

ganda: neem niet alles meteen voor waar aan.

□ Vincent Hunink

Augustus, *Mijn daden (Res gestae)*, vertaald door Ivo Gay, ingeleid en geannoteerd door Fik Meijer, Aristos, Rotterdam, 1998, 85 blz., ISBN 90-6935-124-2.